

บทที่ 2

การศึกษาขั้นพื้นฐานและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โทรทัศน์เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีบทบาทในชีวิตประจำวันมาก ในวงการต่าง ๆ เช่น วงการบันเทิง อุตสาหกรรม ธุรกิจการค้าและการศึกษา เพราะโทรทัศน์มีคุณสมบัติเด่น ๆ ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในกิจการต่าง ๆ ได้ กล่าวคือ

1. สามารถส่งถึงผู้รับจำนวนมาก ๆ ในการส่งครั้งหนึ่ง ๆ ช่วยประหยัดเวลาของผู้สอน ประหยัดเงิน ไม่ต้องจ่ายเงินให้กับการสอนหลายครั้ง ข้อสำคัญจะทำให้การสอนได้คุณภาพเป็นมาตรฐาน ไม่ประสบปัญหาว่าการสอนแต่ละครั้งไม่เหมือนกัน นอกจากนี้ในโรงเรียนห่างไกล ทาครูดี ๆ ไปสอนได้ยาก เมื่อระบบโทรทัศน์ไปถึง ก็จะทำให้เด็กเหล่านั้นได้เรียนสิ่งเดียวกับเด็กนักเรียนในเมืองได้

2. ใ้ทั้งภาพและเสียง ในการสอนบางครั้งผู้สอนไม่อาจจะอธิบายลักษณะบางอย่างให้ผู้เรียนฟังได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ถ้าปราศจากการให้เห็นภาพ โทรทัศน์มีพร้อมทั้งภาพและเสียง จึงจัดว่าเป็นอุปกรณ์ที่สมบูรณ์แบบ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. สามารถเก็บภาพได้นานเท่านาน ในกรณีที่ใช้เทปโทรทัศน์ เทปโทรทัศน์ม้วนหนึ่ง ๆ สามารถบันทึกภาพแล้วนำมาออกอากาศได้ตั้งแต่ 100 - 300 ครั้ง ซึ่งขึ้นอยู่กับ การเก็บรักษาที่ดีด้วย¹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ บุณรัตน์ เลิศวิทยา , " โทรทัศน์เพื่อการศึกษ " , วารสารเทศบาลนครหลวง , ปีที่ 12 , ฉบับที่ 137 , พฤษภาคม 2515 , หน้า 31 - 32 .

การวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ. 2517 เนาวรัตน์ แสงโชติไกร ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการสอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง" เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน การเรียนด้วยโทรทัศน์ของนักศึกษา อาคาร สถานที่ และประสิทธิภาพของเครื่องรับโทรทัศน์ ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เจาหมายที่ผู้ควบคุมกล้องกับอาจารย์ผู้สอนทำงาน ไม่สัมพันธ์กัน จับภาพไม่ทันกับการเขียนกระดานของอาจารย์
2. การจัดที่นั่งในห้องเรียนแออัดเกินไป และการถ่ายเทอากาศไม่ดี
3. ระบบเสียงไม่ดี เกิดเสียงก้องและเสียงรบกวนภายนอก
4. ใช้โทรทัศน์เพื่อถ่ายทอดภาพและเสียงให้นักศึกษาได้เห็นและได้ยินเท่านั้น ไม่มีการจัดทำเป็นบทเรียนทางโทรทัศน์ในสาขาวิชาต่าง ๆ
5. อาจารย์ส่วนใหญ่เขียนอักษร เล็กเกินไป และมักยืนบังกระดาน
6. ไม่มีการประเมินผลว่าการเรียนทางโทรทัศน์ได้รับผลดีอย่างไร
7. ไม่มีการจัดระเบียบวิธีการซ่อมแซมอุปกรณ์ชำรุด¹

ในปี พ.ศ. 2507 อารี วงศ์เคช ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจความสนใจและความคิดเห็นของนิสิตครุศาสตร์ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทางการศึกษาของรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย" เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ผลการวิจัยมีดังนี้

1. นิสิตครุศาสตร์มีความสนใจในการใช้โทรทัศน์ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน และให้ความเห็นว่า ถ้ามีก็เป็น การเรียนที่ให้ความสนุกเพลิดเพลินไปอย่างมากที่สุด

¹เนาวรัตน์ แสงโชติไกร, "ปัญหาการใช้โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการสอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง," วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย, 2517, หน้า ก.

2. รายการโทรทัศน์ของประเทศไทย ซึ่งนิสิตดูแล้วเป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาเอก-โท มากที่สุด คือรายการสารคดีอังกฤษ ร้อยละ 63.94 สารคดีญี่ปุ่น ร้อยละ 51.81 สารคดีฝรั่งเศส ร้อยละ 50.91 ข่าวจากสถานี ร้อยละ 56.67 วิเคราะห์ข่าวทางแคน ร้อยละ 46.06 ภาพยนตร์โทรทัศน์ บางเรื่อง ร้อยละ 44.84 รายการเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อวิชาเอก - โท และวิชาสังคมศึกษามาก นอก จากนี้ข่าวกีฬา ร้อยละ 49.39 ที่มีประโยชน์ต่อวิชาพลศึกษา

3. โทรทัศน์มีประโยชน์และอิทธิพลต่อการศึกษ และค่านอื่น ๆ ของนิสิตครูศาสตร์เป็นส่วน ใหญ่ นิสิตจะเห็นการใช้เวลาว่างเพื่อการพักผ่อน และส่วนใหญ่ชอบฟังดนตรี รองลงมาชอบดูโทรทัศน์ นิสิตส่วนมากเห็นว่า รายการโทรทัศน์ช่วยเสริมความรู้และบางรายการมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาเอก - โท ของนิสิตมาก ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า โทรทัศน์อาจมีอิทธิพลต่อการศึกษ ของนิสิตครูศาสตร์ ไม่น้อยเช่นกัน¹

การวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ในปี ค.ศ. 1972 ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (Chaiyong Brahmawong) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง "เสนอโครงการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์การศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยตลาควิชาในประเทศไทย"

(A Proposed Plan for Establishing on Educational Television Station for the Open Admission Universities in Thailand) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ชั้นปริญญาเอก มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาในแผนการทั่วไป สำหรับการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์การศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยตลาควิชาในประเทศไทย แผนการนี้รวมถึงแนวทางสำหรับการตั้งสถานี และวิธีการปฏิบัติ สำหรับโทรทัศน์การสอน สิ่งเหล่านี้หมายถึง ทัศน ค่าใช้จ่ายและรายได้ที่จะนำมาคำนวณ

¹อารี วงศ์เคช "การสำรวจความสนใจและความคิดเห็นของนิสิตครูศาสตร์เกี่ยวกับการใช้ ประโยชน์ทางการศึกษาของรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507, หน้า 55.

การของสถานี ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ทั้งเรื่องมหาวิทยาลัยศิลปากรและโทรทัศน์การศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางสำหรับสังเกตการณ์และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สถานี-โทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์สำหรับมหาวิทยาลัยศิลปากร

การวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. มหาวิทยาลัยศิลปากร คือการแก้ปัญหาที่จะช่วยให้ผู้ใหญ่วัยที่กำลังทำงานอยู่ และยังไม่มีโอกาสจะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยตามเวลาปกติ
2. โทรทัศน์การศึกษาใช้ประโยชน์เป็นสื่อสำหรับการสอนต่าง ๆ โดยเป็นระบบที่เข้าถึง (System Approach) ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการสอนสำหรับมหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ประเทศต่าง ๆ จำนวนมากประสบความสำเร็จในการใช้โทรทัศน์การศึกษาจัดรายการช่วยสอนสำหรับมหาวิทยาลัยศิลปากรและการศึกษาผู้ใหญ่ สำหรับประเทศไทย รายการควรคำนึงถึงผู้ใช้ในประเทศไทย โดยการพิจารณาถึงว่ามีเครื่องรับโทรทัศน์มากกว่า 300,000 เครื่อง โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร¹

ในปี ค.ศ. 1965 เบอร์ลิน , ดี.อี. (Berlyne D.E.) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สื่อทางการสื่อความหมาย" (Media of Communication) ผลของการวิจัย ปรากฏว่า โทรทัศน์เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้ชม และฟังเป็นอย่างดี และเป็นสื่อที่ทันสมัยที่มีคนดู, มากชนิดหนึ่ง²

¹Chaiyong Brahmawong. "A Proposed Plan for Establishing on Educational Television Station for the Open Admission Universities in Thailand". (Ph.D. dissertation, University of Southern California, 1972); p.5.

²Berlyne D.E. "Structure and Direction in Thinking", Media of Communication, (Ohio : A Bell and Howell Co., 1965), P. 110.

ในปี ค.ศ. 1966 เอ็ม. ดี. เวอร์นอน (M.D. Vernon) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การรับรู้และความเข้าใจในรายการโทรทัศน์เพื่อการสอน" (Perception and Understanding of Instructional Television Programmes) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิกิริยาของผู้ชมรายการโทรทัศน์ต่อการรับรู้และความเข้าใจในรายการโทรทัศน์การศึกษา ผลของการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ควรผสมระหว่างทางการดูและการฟังให้เป็นสิ่งเดียวกัน
2. การขัดแย้งของคำพูดจะทำให้เกิดความลังเลในความเข้าใจและความจำ
3. สิ่งที่เห็นหรือเสนอตอนต้นของรายการ สามารถทำให้มีคุณค่าต่อความสนใจของผู้ชมโดย
ใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสนใจของผู้ชมติดตามรายการ¹

ในปี ค.ศ. 1959 คัมบิว.เอ.เบลสัน (W.A. Belson) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ผลของโทรทัศน์ที่มีต่อความสนใจและความคิดริเริ่มของผู้ชมที่เป็นผู้ใหญ่ในกรุงลอนดอน" (Effects of Television on the Interests and the Initiative of Adult Viewers in Greater London.) โดยมีจุดประสงค์ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาว่า โทรทัศน์ดึงดูดความสนใจของผู้ชมหรือไม่
2. เพื่อศึกษาว่า โทรทัศน์ช่วยสร้างความคิดริเริ่มแก่ผู้ชมหรือไม่

เบลสัน ได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อส่งไปยังประชาชนในกรุงลอนดอน และใช้เวลาในการกรอกแบบสอบถาม เป็นเวลา 1 สัปดาห์

---

¹M.D. Vernon, European Research in Audio-Visual Aids, Part 2 Abstract, (London : Wightman & Co., 1966), p. 145.

ผลของการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. โทรทัศน์สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้
2. โทรทัศน์สามารถสร้างความคิดริเริ่มในตัวผู้ชมให้สูงขึ้นได้¹

ในปี ค.ศ. 1966 ชาลส์ วินิช (Charles Winich) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ประชาชนรับรู้โทรทัศน์การศึกษาได้อย่างไร" (How People Perceive Educational Television) วิธีดำเนินการวิจัยกระทำโดยโทรศัพท์ไปยังกลุ่มคนที่อยู่ในเมือง ตามแต่ละคนว่า ชมโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเป็นเวลาติดต่อกันมา 3 สัปดาห์หรือเปล่า และทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ประชากร 392 คน เป็นพวกที่ชมรายการเพื่อการศึกษา อีก 392 คน ไม่ได้ชม ประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันทางฐานะสังคมและเศรษฐกิจ

ผลของการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ผู้ชมรายการโทรทัศน์การศึกษา และผู้ที่ไม่ได้ชม จะมีความเห็นแตกต่างกัน ผู้ชมรายการโทรทัศน์เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในด้านการศึกษามากกว่าผู้ที่ไม่ได้ชมรายการ และผู้ชมรายการโทรทัศน์การศึกษาเป็นบุคคลที่นึกถึงผลประโยชน์ทางการศึกษามากกว่าผู้ที่ไม่ชม²

¹ W.A. Belson, "Effects of Television on the Interests and the Initiative of Adult Viewers in Greater London", In British Journal of Psychology, (United Kingdom : 1959), pp. 145-146.

² Charles Winich, "How People Perceive Educational Television", In A.V. Communication Review, Vol. 14, (Spring-Winter, 1966), p. 281.